

[Hans Hedtoft.]

af Det radikale Venstre stillede Forslag til Beslutning gøre nogle Bemærkninger om Sydslesvig. For mig synes det aabenbart, at det er Erkendelsen af dette totale Sammenbrud for Venstres og Regeringens økonomiske Politik, Konstateringen af den hittidige Regeringskoalitions Fallit og vel Frygten for de taarnhøje Vanskeligheder, der paa Grund af Regeringens Forsømmelser tydeligt tegner sig forude, som i Statsministerens Sind har modnet Beslutningen om at tage Brudet, at gøre det nu og gøre det — som jeg for længst har forudsagt, at det vilde ske — ad en politisk Bagdør, ad Sydslesvig-Vejen. Var det mon tilfældigt, eller var det villet symbolsk, naar Forsamlingen efter Statsministerens Tale i Vejstrup ifølge Referaterne istemte St. St. Blichers skønne Sang om Trækfuglen, den, hvis første Vers lyder saaledes:

Sig nærmer Tiden, da jeg maa væk,
jeg hører Vinterens Stemme,
thi ogsaa jeg er kun her paa Træk
og haver andet Steds hjemme.

(Statsministeren [Knut Kristensen]: Hvad er det for et Blad?). Ifølge „Fyns Venstreblad“ istemte man efter Statsministerens Tale denne meget, meget smukke Sang, en Perle i dansk Litteratur, hvori St. St. Blicher omtaler Trækfuglen. Og der er jo Symbolik i denne Sang, dens Ord kan overføres paa politiske Trækfugle.

Jeg har ofte nok fra dette Sted haft Lejlighed til at redegøre for Socialdemokratiets Syn paa og Stilling til det sydslesvigske Spørgsmaal, og jeg vil derfor i Dag begrænse mig til at gøre nogle mere polemiske Bemærkninger til den højtærede Statsminister.

Man kan godt sige, at der lige siden Befrielsen i Maj 1945 har været Tale om to Retninger herhjemme i det sydslesvigske Spørgsmaal, to Retninger, hvis Maalsætning er vidt forskellig: „Sydslesvig frit“-Bevægelsen, der fra første Færd har sigtet paa en Ændring af Sydslesvigs statslige Tilhørsforhold, og den Linie, jeg vil kalde Rigsdagsflertallets Linie, der udtrykkeligt tager Afstand fra Ændringer i det statslige Tilhørsforhold, men som gaar ind for Støtte til en national Folkegruppe. Denne sidste Linie har vi fastholdt, og det er den, der har fundet Udtryk baade i Note og Memorandum. Den kan kort resumeres saaledes:

1) Støtte til den danske Folkegruppe i dens folkelige, kulturelle og nationale Arbejde,

2) Sikring — saa vidt det staar i vor Magt — af Frihed til Arbejdet og Sikring af de politiske og demokratiske Rettigheder,

som efter vor Mening bør være alle frie Folks Eje,

3) Paapegning af Faren ved de mange Flygtninges Tilstedeværelse og eventuelle varige Bosættelse i Sydslesvig,

4) Støtte til det sydslesvigske Ønske om en administrativ Adskillelse mellem Slesvig og Holsten, men inden for den tyske Stats Rammer,

5) Paa Grundlag af den Erkendelse, at Danmark intet sikkert kan vide om hverken Ægthed eller Holdbarhed i Bevægelsen i Sydslesvig, stiller Danmark intet statspolitisk Krav.

Dette blev — og dette er fremdeles — Danmarks officielle Politik i denne Sag, og denne Linie burde have været fastholdt. Ingen ved fra de mange Forhandlinger om denne Sag bedre end den højtærede Statsminister, at den betegnede den absolutte Grænse for Enighed paa bred Front. Det blev hurtigt aabenbart, og det er fra vor Side sagt utvetydigt, at videregaaende Krav vilde dele det danske Folk dybt og afgørende, og saadanne Krav vilde derfor kun svække Danmarks Styrke. Danmarks Muligheder laa og ligger fremdeles i en fast og enig Linie.

Det er ikke mit Parti, som har forladt dette fælles Grundlag. Det er ikke os, der har brudt denne Linie. Striden mellem de politiske Partier i denne Sag stammer først og fremmest fra en eneste Mand, den højtærede Statsminister, der i sine Taler ustandselig rejste Krav om en mere yderliggaaende Linie end den, der nu to Gange har fundet officielt Udtryk. Først det romantiske og uklare: „Sydslesvig genvundet, det er Kampens Maal“. Dernæst denne Sommers Agitation med Sigte mod „en ny § 5“.

Sidst vi her i Tinget beskæftigede os med den sydslesvigske Sag, var som bekendt Natten mellem den 30. og 31. Maj. Diskussionen hin Nat sluttede med, at Statsministeren oplæste en højtidelig Erklæring, hvori han sagde:

„Den danske Stats Politik i det sydslesvigske Spørgsmaal er udtrykt i Noten af 19. Oktober 1946, og det er klart, at jeg og den samlede Regering vil sætte al vor Evne ind paa at føre den gennem Noten angivne Politik igennem.“

Efter nogle Ugers Tavshed tog Statsministeren igen paa Søndagsfærd, og saatorpederede han — jeg ved ikke for hvilken Gang — igen det folkeretligt vigtigste Afsnit i 19. Oktober-Noten. Jeg spørger det høje Ting, jeg spørger Landet, jeg spørger Danmarks Vælgere: Er det loyalt, er det